Lietas arhīva Nr. CA-0879-22/37
ECLI:LV:RAT:2022:0609.C30449020.14.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā, 2022.gada 9.jūnijā

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesnese – referente Olita Blūmfelde,
tiesnese Mairita Šķendere,
un tiesnese Ineta Ozola,
rakstveida procesā izskatīja civillietu AS "/Nosaukums A/" prasībā pret /pers. B/ par zaudējumu piedziņu sakarā ar AS "/Nosaukums A/" apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2021.gada 8.novembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] AS "/Nosaukums A/" (turpmāk arī – prasītāja) 2018.gada 16.martā cēlusi prasību, vēlāk to grozot, pret /pers. B/ (turpmāk arī – atbildētāja) par zaudējumu piedziņu.

Prasības pieteikums satur šādus argumentus.

[1.1] Komercreģistrā 2015.gada 4.augustā reģistrēts SIA "/Nosaukums C/". Savukārt AS "/Nosaukums A/" ir SIA "/Nosaukums C/" mazākuma dalībniece, kurai pieder 49% no sabiedrības pamatkapitāla daļām. Vairākuma dalībnieks ir vienīgā valdes locekle atbildētāja /pers. B/ ar 51% sabiedrības pamatkapitāla daļām.

[1.2] Prasītāja kopš dibināšanas nodrošināja SIA "/Nosaukums C/" ar visu nepieciešamo komercdarbības veikšanai – pilnībā aprīkotām telpām, tālruni, visiem nepieciešamajiem komunikāciju pakalpojumiem un informāciju tehnoloģiju risinājumiem: internetu, elektronisko pastu, serveri, mājas lapu, iespēju saņemt un lietot "/nosaukums/" zīmolu, apkalpojošo personālu, šoferi, darba auto, administrācijas darbiniekiem.

Prasītāja norāda, ka par sniegto atbalstu tā saņēmusi tikai simbolisku atlīdzību, kas nesedza pat nozīmīgu daļu no reālajām izmaksām. Tādā veidā SIA "/Nosaukums C/" trīs gadus uzturēts no prasītājas līdzekļiem.

[1.3] Prasības pieteikumā vispārīgi norādīts, ka SIA "/Nosaukums C/" bija zaudējumus nesošs uzņēmums un sabiedrības sliktie finanšu rādītāji nebija izprotami. Atbildētāja regulāri atteikusies sniegt informāciju par sabiedrības darbību un izvairījusies no informācijas sniegšanas un sadarbības vispār. Ievērojot to, ka AS "/Nosaukums A/" vairs nebija līdzekļu, lai uzturētu un finansētu SIA "/Nosaukums C/" darbību, kas trīs gadus strādā ar zaudējumiem, atbildētājai piedāvāts to reorganizēt.

[1.4] 2018.gada 6.februārī atbildētājai piedāvāts noslēgt SIA "/Nosaukums C/" dalībnieku līgumu, piesaistot papildu speciālistus, taču atbildētāja atteikusies sadarboties. Šī iemesla dēļ nolemts pieprasīt informāciju par SIA "/Nosaukums C/" ar mērķi noskaidrot, vai SIA "/Nosaukums C/" nesekmīgās darbības sekas nav ļaunprātīgas rīcības rezultāts.

[1.5] Prasītāja norāda, ka 2019.gada 30.decembrī notikusi kārtējā SIA "/Nosaukums D/" dalībnieku sapulce, kurā izskatīti jautājumi par gada pārskata apstiprināšanu un sabiedrības zaudējumu segšanu. Prasītājas pārstāvjiem minētajā sapulcē netika sniegta neviena atbilde par to, kas tieši veido zaudējumus, kā arī atbildētāja nav sniegusi nekādu informāciju par sabiedrības izmaksām, tostarp attiecībā par viņas kā valdes locekles atalgojumu.

[1.6] Prasītājas ieskatā atbildētāja nav rīkojusies kā krietns un rūpīgs saimnieks – viņas prettiesiskā rīcība izpaudusies, piemērojot nepamatoti augstu atlīdzības izmaksu sev kā valdes loceklei laikā, kad "SIA "/Nosaukums D/" cietusi zaudējumus. Zaudējumu apmēru veido atlīdzības noteikšana un izmaksa virs nozares vidējās atlīdzības, to pārsniedzot par 3117,00 *euro* mēnesī laika posmā no 2019.gada februāra līdz jūlijam un nepamatoti piešķirtā un izmaksātā prēmija 5000,00 *euro,* kopā 23 702,00 *euro*.

[1.7] Prasītāja lūdz tiesu piedzīt no atbildētājas zaudējumus 23 702,00 *euro.*

Prasība pamatota ar Komerclikuma 169, 172., 194., 221.pantu un Civillikuma 1170., 1772. un 1775.pantu.

[2] Tiesā 2020.gada 2.jūnijā un 2021.gada 7.maijā saņemti atbildētājas paskaidrojumi par prasību, norādot, ka tā ir nepamatota un noraidāma *(lietas 1.sējums 81.-101.lapa un 3.sējums 194.-203.lapa).*

[2.1] Paskaidrojumos norādīts, ka 2015.gada 1.aprīlī starp /pers. E/, /pers. F/ un atbildētāju noslēgts nodomu protokols par savstarpēju sadarbību un jauna biznesa attīstību. Norāda, ka SIA "/Nosaukums C/" tika izveidota, lai sniegtu audita revīzijas pakalpojumus. SIA "/Nosaukums C/" pirmo finanšu gadu ir beigusi ar 7593,00 *euro* peļņu, otrais gada pārskats par periodu no 2016.gada 1.septembra līdz 2017.gada 31.augustam apstiprina, ka šajā laikā firmas zaudējumi sastādīja 10 292,00 *euro.* Savukārt SIA "/Nosaukums D/" trešais gada pārskats par periodu no 2017.gada 1.septembra līdz 2018.gada 31.augustam apstiprina, ka šajā laikā firma guvusi ievērojamu peļņu – 96 984,00 *euro,* tādējādi neapstiprinās prasītājas apgalvojumi, ka pirmos trīs gadus SIA "/Nosaukums D/" strādājusi ar zaudējumiem.

[2.2] Atbildētāja apliecina, ka AS "/Nosaukums A/" rīcībā tika nodota informācija, kas attiecas uz SIA "/Nosaukums C/" darbību. AS "/Nosaukums A/" ir atzinusi, ka līdz 2017.gada 31.janvārim sniegusi SIA "/Nosaukums C/" grāmatvedības pakalpojumu. Līdz ar to prasītājas rīcībā bija pilnīga informācija par SIA "/Nosaukums C/" darījumiem, mantu, finanšu līdzekļiem un maksājumiem. Turklāt līdz 2018.gada 9.februārim /pers. F/ un /pers. E/ informatīvajā režīmā bija piekļuve SIA "/Nosaukums C/" bankas kontiem.

Informācijas pieprasījuma mērķis atbildētājas ieskatā bija psiholoģiskā spiediena izdarīšana, lai atbildētāja kā sabiedrības valdes locekle piekristu dalībnieku struktūras izmaiņām, kļūstot par SIA "/Nosaukums C/" mazākuma dalībnieku.

[2.3] 2019.gada 14.janvāra dalībnieku sapulce atbildētājai apstiprinājusi ikmēneša atlīdzību par valdes locekļa amata pienākumu pildīšanu 5200,00 *euro,* vienlaikus nosakot izmaksāt atbildētājai vienreizēju prēmiju 5000,00 *euro* par SIA " /Nosaukums D/" darbības rezultātiem periodā no 2017.gada 1.septembra līdz 2018.gada 31.augustam. Atbildētāja norāda, ka prasītāja ir piedalījusies sapulcē un viņai bija zināms tās lēmums. Prasītāja minēto lēmumu tiesā nav apstrīdējusi un nav izmantojusi Komerclikuma 217.panta pirmajā daļā paredzētās tiesības.

Tāpat norāda, ka konkrētajā gadījumā nav piemērojami vidējās darba algas statistikas dati, jo tie neatbilst revīzijas un audita pakalpojumu sniedzēju firmu vadītāju amatiem –vadītāja atalgojums vienmēr būs augstāks par ierindas darbinieka atalgojumu, jo atšķiras gan darbinieku kompetence, gan pienākumi, gan atbildība un riski.

[2.4] Atbildētāja uzskata, ka prasības pamatā norādītais arguments, proti, ka atbildētāja nodarījusi zaudējumus, jo saņēmusi atlīdzību, kas ir divreiz lielāka kā vidējā atlīdzība finanšu un apdrošināšanas nozarē laikā, kad sabiedrība strādā ar zaudējumiem, ir parādījies tikai tagad, kad starp sabiedrības dalībniekiem radušies konflikti.

[3] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2021.gada 8.novembra spriedumu noraidīta AS "/Nosaukums A/" prasība pret /pers. B/ par zaudējumu piedziņu *(lietas 4.sējums 15.-24.lapa).*

Spriedums satur šādus motīvus.

[3.1] Lietā noskaidrots, ka AS "/Nosaukums A/" ir SIA "/Nosaukums C/" mazākuma dalībnieks, kuram pieder 49% no sabiedrības pamatkapitāla daļām, savukārt atbildētājai pieder 51 % no sabiedrības pamatkapitāla daļām.

Tāpat lietā noskaidrots, ka 2020.gada 29.janvārī AS "/Nosaukums A/" nosūtījusi SIA "/Nosaukums D/ pieprasījumu par prasības celšanu pret SIA "/Nosaukums D/" valdes locekli /pers. B/ par zaudējumu piedziņu SIA "/Nosaukums D/" labā. Mēneša laikā SIA "/Nosaukums D/" nav vērsusies tiesā ar prasību par zaudējumu piedziņu pret atbildētāju. Izrietoši tiesa secinājusi, ka prasītāja, izmantojot Komerclikuma 172.panta otro daļā noteiktās tiesības, ir iesniegusi prasību Komerclikuma 172.panta sestajā daļa noteiktajā termiņā.

[3.2] No prasības pieteikuma grozījumiem un paskaidrojumiem tiesas sēdē tiesa secinājusi, ka prasītājas ieskatā atbildētāja nodarījusi zaudējumus SIA/Nosaukums D/ 5000,00 *euro* un 18 702,00 *euro* apmērā, jo prettiesiski saņēmusi prēmiju un nepamatoti augstu atalgojumu laika posmā no 2019.gada februāra līdz 2019.gada jūlijam. Zaudējumu aprēķina pamatā norādīta starpība starp SIA /Nosaukums D/ 2019.gada 14.janvāra dalībnieku sapulces lēmumā noteikto valdes locekļa atlīdzību 5200,00 *euro* un prasītājas pieņēmumu, ka atlīdzībai bija jābūt ne lielākai par 2083,00 *euro,* kas ir vidējā atlīdzība finanšu un apdrošināšanas nozarē pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem. Prasītājas ieskatā atbildētāja rīkojusies prettiesiski, jo atlīdzība un prēmija par darbu noteiktas laikā, kad SIA /Nosaukums D/ darbojusies ar zaudējumiem.

Izrietoši starp AS/Nosaukums A/ kā mazākumdalībnieku un atbildētāju kā valdes locekli pastāv strīds par atbildētājas kā SIA/Nosaukums D/ valdes locekles rīcības atbilstību krietna un rūpīga saimnieka kritērijam saistībā ar tās darba atlīdzību sabiedrībā.

[3.3] Lietā noskaidrots, ka atbilstoši Komerclikuma 221.panta astotās daļas prasībām ar SIA/Nosaukums D/ 2019.gada 14.janvāra dalībnieku sapulces lēmumu noteikta SIA/Nosaukums D/ valdes atlīdzība – 5200,00 *euro.* Ar minēto dalībnieku sapulces lēmumu noteikts arī piešķirt sabiedrības valdei prēmiju 5000,00 *euro* pēc nodokļu nomaksas par sabiedrības rezultātiem periodā no 2017.gada 1.septembra līdz 2018.gada 31.augustam.

[3.4] Lietā nav strīda, ka AS/Nosaukums A/ padalījusies 2019.gada 14.janvāra dalībnieku sapulcē un tajā pieņemtie lēmumu prasītājai bija zināmi. Lietā konstatēts, ka prasītāja nav apstrīdējusi lēmumus par atlīdzības apmēru un prēmijas piešķiršanu kā nelikumīgus, proti, kā neatbilstošus valdes pienākumiem un sabiedrības finansiālajam stāvoklim atbilstoši Komerclikuma 217.panta pirmās daļas prasībām.

Ievērojot minēto, tiesa atzinusi, ka prasītājai tagad nav tiesību celt iebildumus par atalgojuma apmēru, jo tas neatbilst normatīvajam regulējumam. Lietā noskaidrots, ka prasītājai uz lēmuma pieņemšanas brīdi bija zināms valdes locekļa pienākumu apmērs, ka arī

Centrālās statistikas pārvaldes dati par vidējo atlīdzību finanšu un apdrošināšanas nozarē, un ja tā uzskatīja, ka atalgojuma apmērs neatbilst sabiedrības valdes locekles pienākumiem, tai bija jāapstrīd pieņemtais lēmums kā Komerclikuma 221.panta astotajai daļai neatbilstošs Komerclikuma 217.panta kārtībā.

[3.5] Tāpat tiesa secinājusi, ka uz 2019.gada 14.janvāra dalībnieku sapulces lēmumu pieņemšanas brīdi bija aktuāls SIA/Nosaukums D/ gada pārskats par sabiedrības rezultātiem periodā no 2017.gada 1.septembra līdz 2018.gada 31.augustam, no kura redzamas, ka sabiedrība guvusi peļņu 96 948,00 *euro*, līdz ar ko atzinusi par nepamatotu prasītājas apgalvojumu, ka atbildētāja ir palielinājusi sev algu un piešķīrusi prēmiju laikā, kad sabiedrība cietusi finansiālus zaudējumus. Turklāt prēmijas pamatojumā konkrēti norādīts – sabiedrības rezultāti periodā no 2017.gada 1.septembra līdz 2018.gada 31.augustam.

[3.6] Tiesa neapšauba prasītājas tēzi, ka krietna un rūpīga saimnieka mērauklai neatbilst atlīdzība, kuras apmērs ir nesamērīgs ar sabiedrības gūto labumu, tomēr tas katrā konkrētā gadījumā izsverams saistībā ar kapitālsabiedrības mērķiem. Atlīdzības apmērs samērojams ne tikai ar sabiedrības esošo vai plānoto peļņu, bet arī ar turpmākās darbības mērķiem saistībā ar sabiedrības dalībnieku nolūku. Apstāklis, ka sabiedrība kādu periodu strādājusi ar zaudējumiem, neliedz dalībniekam tiesības iecelt valdi un noteikt tai atlīdzību.

Ņemot vērā minēto tiesa secinājusi, ka nav pamatots prasītājas arguments, ka pati par sevi ir prezumējama atbildētājas rīcība kā prettiesiska, saņemot atlīdzību un prēmiju laikā, kad sabiedrība strādā ar zaudējumiem.

[3.7] Rezumējot visu iepriekš konstatēto, tiesa atzinusi, ka lietā nav apspirinājušies Komerclikuma 169.pantā noteiktie valdes locekļa atbildības iestāšanās priekšnoteikumi, līdz ar ko prasība par zaudējumu piedziņu ir noraidāma kā nepamatota.

[4] Par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2021.gada 8.novembra spriedumu prasītāja iesniegusi apelācijas sūdzību, vēlāk to precizējot, pārsūdzot pirmās instances tiesas spriedumu pilnā apmērā, t.i., par zaudējumu 23 702,00 *euro* piedziņu *(lietas 4.sējums 27.-31.lapa un 52.-57lapa).*

Apelācijas sūdzība satur šādus iebildumus.

[4.1] Tiesa ir pieļāvusi Civilprocesa likuma 192. un 427.panta pirmās daļas 4.punkta pārkāpumu, jo izteikusi secinājumus, kas iziet ārpus prasības pamata un priekšmeta robežām un attiecas uz citas tiesvedības pamatu un priekšmetu, kā arī ietekmē trešās personas, kas nav šīs lietas dalībnieks, tiesības un pienākumus.

[4.2] Sprieduma motīvu daļā tiesa secinājusi: "*Lietā ir iesniegti pierādījumi, ka pati prasītāja 2018.gadā ir dibinājusi konkurentsabiedrību SIA "/Nosaukums G/", bet SIA "/Nosaukums C/" tika izslēgta no /nosaukums/tīkla un minētā sabiedrība ir pārņēmusi ne mazāk par 18 SIA "/Nosaukums D/" klientiem, no kuriem sabiedrība iepriekš ir guvusi ieņēmumus 164 504,34 EUR apmērā, līdz ar ko pierādīts, ka zaudējumu pamatā ir ar sabiedrības klientu skaita samazinājums, ko veicinājusi pati prasītāja.*"

Prasītājas ieskatā minētais secinājums ir nelikumīgs, jo pilnībā iziet ārpus prasījuma robežām un ir nepamatots. Prasība celta par to, vai atbildētājai noteiktais atalgojums nav nepamatoti augsts un nenodara zaudējumus SIA "/Nosaukums D/". Turpretī spriedumā ir izteikts secinājums par to, ka prasītājas līdzdibināta sabiedrība SIA "/Nosaukums G/" ir "*pārņēmusi klientus*". Prasītāja uzsver, ka secinajums ir izteikts par to, ka trešā persona SIA "/Nosaukums G/", kura nav lietas dalībniece, ir "*pārņēmusi*" SIA "/Nosaukums D/" klientus. Faktu nodibināšana par trešās personas, kura nav lietas dalībniece, rīcību norāda uz to, ka spriedums pārkāpj prasības robežas.

Faktiski secinājums ir izdarīts tik tālu no prasības priekšmeta, ka skar trešās personas tiesības un intereses.

[4.3] Prasītājas ieskatā spriedums ir taisīts par citu pamatu, nevis par to pamatu, par kuru ir celta prasība. Proti, spriedumā izdarītais secinājums attiecas uz apstākļiem par zaudējumiem no klientu izvēles izbeigt sadarbību ar SIA "/Nosaukums D/", bet prasība ir celta uz cita pamata, proti, par apstākļiem par atbildētājas kā valdes locekles atalgojuma izmaksas un apmēra pamatotību.

[4.4] Tāpat prasītāja norāda, ka ir ierosināta cita civillieta ()Nr./numurs/, kuras pamats un priekšmets saistāms ar SIA "/Nosaukums D/" prasību pret AS "/Nosaukums A/" par negūtās peļņas piedziņu, saistībā ar klientu izvēli neturpināt sadarbību ar SIA "/Nosaukums D/". Kā redzams minētais strīds ir citas tiesvedības priekšmets, un saistāms ar citas tiesvedības pamatu, bet spriedumā iekļautā atziņa faktiski bez jebkāda juridiska pamatojuma iejaucas citā tiesvedībā izlemjamos jautājumos. Šāds precedents rada iespēju būtiski ļaunprātīgi manipulēt ar faktiem, un kaitēt dažādām nesaistītām tiesvedībām un pat trešajām personām, kuras nav lietas dalībnieki. Izrietoši šis procesuālais pārkāpums ir uzskatāms par būtisku, un ir novedis pie nelikumīga sprieduma taisīšanas.

[4.5] Tiesa ir nepareizi un kļūdaini izvērtējusi lietā esošos pierādījumus un pieļāvusi Civilprocesa likuma 97.un 193.panta piektās daļas pārkāpumu.

Lietā izdarīts secinājums, ka SIA "/Nosaukums D/" iepriekš ir guvusi ieņēmumus 164 504,34 *euro* apmērā no ne mazāk kā 18 nenosauktiem klientiem, taču spriedumā nav atsauces uz nevienu pierādījumu, uz kura pamata ir izdarīts secinājums. Spriedumā arī nav norādīts nekāds pamatojums tam, par kādu periodu aprēķināti iepriekš gūtie ieņēmumi.

[4.6] Minētie Civilprocesa likuma 97.,192. un 193.panta piektās daļas pārkāpumi ir noveduši pie nepareizas lietas izspriešanas, jo izdarīts nepamatots un kļūdains secinājums, kurš pārkāpj prasības robežas un varēja novest pie nepareizas lietas izspriešanas. Proti, tiesa nevar spriedumu pamatot ar nepierādītiem apgalvojumiem, kuri izriet ārpus prasības robežas.

Ievērojot minēto, prasītājas ieskatā spriedums ir nelikumīgs pilnā apmērā, un lietā ir taisāms jauns spriedums, ar kuru celtā prasība tiek apmierināta pilnībā.

[4.7] Lūdz tiesu apmierināt prasību, piedzenot no atbildētājas prasītājas labā zaudējumus 23 702,00 *euro,* kā arī visus tiesāšanās izdevumus.

[5] Tiesā 2022.gada 22.februārī saņemti atbildētājas paskaidrojumi par apelācijas sūdzību, norādot, ka tā ir nepamatota un noraidāma *(lietas 4.sējums 63.-68.lapa)*.

[5.1] Atbildētājas ieskatā sākotnēji iesniegtās apelācijas sūdzības motīvi, ar kuriem prasītāja nevēlas apstrīdēt pirmās instances tiesas sprieduma rezolutīvajā daļā nospriesto, bet lūdz taisīt jaunu spriedumu par sprieduma motīvu daļas 4.8 punktā izteiktajiem secinājumiem, norāda uz to, ka prasītāja formāli pārsūdz sprieduma pareizību par prasības noraidīšanu un faktiski vēlas panākt sprieduma motīvu daļas 4.8.punkta secinājumu pārvērtēšanu, kuri tās ieskatā traucē citas civillietas izskatīšanu.

[5.2] Apelācijas sūdzībā tiek norādīts arguments, ka tiesa nepareizi piemērojusi Komerclikuma 221.panta astoto daļu, secinot, ka AS/Nosaukums A/ bija jāapstrīd dalībnieku sapulces lēmumi attiecībā par atbildētājai noteikto atlīdzību un prēmijas izmaksu. Atbildētāja norāda, ka minētais arguments nav pareizs, jo neatbilst Komerclikuma noteikumiem.

[5.3] Atbildētāja norāda, ka šīs lietas taisnīgā izskatīšanā jāņem vērā apstākļi, kas norāda uz celtās prasības negodprātīgu nolūku, lai ietekmētu cita strīda izskatīšanu (civillieta Nr./numurs/) par AS/Nosaukums A/ izslēgšanu no SIA "/Nosaukums D/" dalībniekiem, proti, lai parādītu, ka valdes locekle /pers. B/ slikti strādājusi sabiedrības labā.

[5.4] Tāpat paskaidrojumos norādīts, ka lietā ir vērtēti atbildētājas iesniegtie pierādījumi, kas apliecina valdes ziņojumā minētos sabiedrības apgrozījuma krituma iemeslus, kā arī aprēķina pamatojums ar pievienotiem bankas kontu izrakstiem par ieņēmumiem no identificējamiem klientiem par summu 164 504,34 *euro*. Turklāt tiesas sēdē 2021.gada 8.oktobrī prasītāja pārstāvis apstiprināja, ka neapstrīd nevienu lietā iesniegto rakstveida pierādījumu.

Līdz ar to nav patiess apelācijas sūdzībā norādītais arguments, ka tiesas secinājums 4.8.punktā izteikts bez jebkādu attiecīgos apstākļus apstiprinošu pierādījumu novērtēšanas un novedis pie Civilprocesa likuma 97.panta un 193.panta piektās daļas pārkāpuma.

[5.5] Norāda, ka gadījums, kad prasītāja nav iepazinusies ar lietā iesniegtajiem rakstveida pierādījumiem un nezina to saturu, nav saistāms ar tiesas pieļautu procesuālu pārkāpumu par nepareizu pierādījumu novērtēšanu un nemotivēta sprieduma taisīšanu.

[6] Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas tiesneses 2022.gada 28.februāra lēmumu lietā ierosināta apelācijas tiesvedība, nozīmējot to izskatīšanai rakstveida procesā 2022.gada 9.jūnijā *(lietas 4.sējums 70.lapa)*.

Motīvu daļa

[7] Civillietu tiesas kolēģija, izvērtējusi apelācijas sūdzības argumentus, pārbaudījusi un novērtējusi lietas materiālus, atzīst, ka prasība ir noraidāma.

[8] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu un 430.panta trešo daļu, apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā, un nepārbauda pirmās instances tiesas konstatētos faktus, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

[8.1] Prasītāja Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2021.gada 8.novembra spriedumu ir pārsūdzējusi pilnā apjomā, vienlaikus norādot, ka pirmās instances tiesa sava sprieduma motīvu daļā pārkāpusi prasības robežas un konstatējusi apstākļus, kas neattiecas uz prasības priekšmetu.

[8.2] Ievērojot apelācijas sūdzības un tās precizējumu saturu, apelācijas instances tiesa lietu skata pēc būtības, t.i., par zaudējumu 23 797,00 *euro* piedziņu no atbildētājas prasītājas labā.

[9] Civilprocesa likuma 432.panta piektā daļa nosaka, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā Civilprocesa likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, un pievienojas zemākas instances tiesas sprieduma motivācijai.

[10] Apelācijas sūdzībā nav apstrīdēti šā sprieduma 3.1.punktā norādītie fakti, ka prasītāja ir SIA "/Nosaukums C/" (šobrīd SIA "/Nosaukums D/") mazākuma dalībniece, kurai pieder 49%, bet atbildētājai pieder 51 % no sabiedrības pamatkapitāla daļām. Līdz ar to minētie fakti saskaņā ar

Civilprocesa likuma 430.panta trešo daļu apelācijas instances tiesā vairs nav jāpārbauda.

[11] Starp prasītāju kā mazākumdalībnieci un atbildētāju pastāv strīds par atbildētājas kā SIA/Nosaukums D/ valdes locekles rīcības atbilstību krietna un rūpīga saimnieka kritērijam, kam par pamatu ir tai noteiktais mēneša atalgojums.

[12] Prasībā ir norādīts, ka laikā no 2019.gada februāra līdz 2019.gada jūlijam SIA "/Nosaukums D/" ir nodarīti zaudējumi 23 702,00 *euro*, jo valdes loceklei prettiesiski izmaksāts nepamatoti paaugstināts atalgojums 18 702,00 *euro* apmērā un prēmija 5000,00 *euro*.

[12.1] Prasītājas ieskatā atbildētājas atlīdzībai šajā periodā bija jābūt ne lielākai par 2083,00 *euro,* kas ir vidējā atlīdzība finanšu un apdrošināšanas nozarē pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem, jo sabiedrība strādāja ar zaudējumiem. Tādējādi sabiedrībai nodarītos zaudējumus veido prēmija un starpība starp SIA "/Nosaukums D/" (iepriekš SIA "/Nosaukums C/") 2019.gada 14.janvāra dalībnieku sapulces lēmumā noteikto valdes locekļa atlīdzību 5200,00 *euro* un 2083,00 *euro* par sešiem mēnešiem,t.i, 18 702,00 *euro (*3117 x 6). Atbildētāja tam iebilst.

[12.2] Prasība pamatota ar Komerclikuma 169.pantu, Civillikuma 1770., 1775.pantu.

[13] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 10.pantu un 93.panta pirmās daļas noteikumiem puses savas procesuālās tiesības civilprocesā realizē sacīkstes formā, iesniedzot pierādījumus, kas apstiprina prasītāja prasības pamatotību un atbildētāja iebildumu pamatotību.

Doktrīnā un tiesu praksē atzīts, ka Civilprocesa likuma 93.panta pirmajā daļā ietverts svarīgs princips, kas neļauj pieteikt un uzturēt tiesā prasījumus vai iebildumus bez pienācīgas argumentācijas un bez pierādījumiem. Prasītājam nepietiek izvirzīt prasījumu, bet tas arī jāpamato. Tāpat arī atbildētājam ir jāpierāda savu iebildumu pamatotība *(sk. Civilprocesa likuma komentāri I.daļa (1.-28.nodaļa). Otrais papildinātais izdevums. Sagatavojis autoru kolektīvs Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016, 328.lp., Latvijas Republikas Augstākās tiesas 2016.gada 30.decembra spriedumu lietā SKC-328).*

[13.1] Valdes locekļa atbildību regulē Komerclikuma 169.pants, kura pirmajā daļā paredzēts pienākums valdes loceklim vienmēr rīkoties kā krietnam un rūpīgam saimniekam, bet otrajā daļā noteikta atbildība par sabiedrībai nodarītajiem zaudējumiem. Valdes loceklis saskaņā ar minēto regulējumu neatbild par zaudējumiem, ja pierāda, ka rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks (Komerclikuma 169.panta trešā daļa).

Prasītājai lietā jāpierāda, ka ar atbildētājas rīcību kapitālsabiedrībai nodarīti zaudējumi.

Tātad, lai sāktu darboties valdes locekļa vainojamības prezumpcija, kas pierādīšanas pienākumu pārliek no prasītāja uz atbildētāju (valdes locekli), prasītājam atbilstoši sacīkstes principam un vispārējiem Civilprocesa likuma noteikumiem, kas regulē pierādījumu iesniegšanu, nepieciešams pierādīt zaudējumu esību. Prezumpciju paplašinoša piemērošana var novest pie viena procesa dalībnieka likumisko interešu aizskāruma *(sk. Augstākās tiesas 2014.gada 15.janvāra sprieduma lietā Nr. SKC-101/2014 (C23039311) 7.punktu*).

Atziņa, ka sabiedrībai vispirms jāpierāda zaudējumu esība un tikai pēc tam pierādīšanas nasta pāriet uz valdes locekli, izteikta arī juridiskajā literatūrā *(sk.,* piemēram, *Rudāns S. Valdes locekļa atbildība par sabiedrībai nodarītajiem zaudējumiem. Jurista Vārds, 2013.gada 15.janvāris, Nr. 42*).

[13.2] Civillikuma 1770.pants noteic, ka ar zaudējumu jāsaprot katrs mantiski novērtējams pametums. Atbilstoši minētā likuma 1772.pantam jau cēlies zaudējums var būt vai nu cietušā tagadējās mantas samazinājums, vai arī viņa sagaidāmās peļņas atrāvums.

[13.3] Komerclikuma 221.panta astotā daļa noteic, ka valdes loceklim ir tiesības uz atlīdzību, kas atbilst viņa pienākumiem un sabiedrības finansiālajam stāvoklim. Atlīdzības apmēru nosaka ar padomes lēmumu, bet, ja sabiedrībai nav padomes, — ar dalībnieku lēmumu.

[13.3.1] Lietā noskaidrots, ka atbilstoši minētās normas prasībām ar SIA/Nosaukums D/ 2019.gada 14.janvāra dalībnieku sapulces lēmumu noteikts sabiedrības valdes locekles mēneša atalgojums 5200,00 *euro*. Tāpat ar minēto dalībnieku sapulces lēmumu noteikts piešķirt sabiedrības valdes loceklei prēmiju 5000,00 *euro* pēc nodokļu nomaksas par sabiedrības rezultātiem laikā no 2017.gada 1.septembra līdz 2018.gada 31.augustam *(lietas 3.sējuma 118-121.lapa).*

[13.3.2] Lietā nav strīda, ka prasītāja piedalījās 2019.gada 14.janvāra dalībnieku sapulcē un pieņemtie lēmumu tai bija zināmi. Tāpat lietā nav strīda, ka prasītāja nav apstrīdējusi minētos dalībnieku sapulces lēmumus atbilstoši Komerclikuma 217.panta pirmās daļas prasībām.

[13.3.3] Tiesas kolēģija atzīst, ka uz 2019.gada 14.janvāra dalībnieku sapulces lēmuma pieņemšanas brīdi bija aktuāls SIA/Nosaukums D/ gada pārskats par sabiedrības rezultātiem laikā no 2017.gada 1.septembra līdz 2018.gada 31.augustam, no kura redzamas, ka sabiedrība ir guvusi peļņu 96 948,00 *euro*. Šādos apstākļos nav pamatos prasītājas apgalvojums, ka atbildētāja palielinājusi sev algu un piešķīrusi prēmiju laikā, kad sabiedrība cieta finansiālus zaudējumus.

No lietas materiāliem redzams, ka sabiedrības nesadalītās peļņas aprēķins 2019.gada 31.augustā, kas balstās uz gada pārskatā norādīto informāciju par periodu no 2019.gada 1.septembra līdz 2020.gada 31.augustam ir pozitīvs. Jo atbilstoši Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma 6.pielikumam "Pašu kapitāla izmaiņu pārskata shēma", sabiedrības nesadalīto peļņu vērtē kā vienotu lielumu, iepriekšējā gada bilancē norādīto summu palielinot vai samazinot attiecīgi par iepriekšējā gada bilancē norādītās summas labojumu un par nesadalītās peļņas palielinājumu/samazinājumu. Tā tiek iegūta pārskata gada bilancē norādītā summa perioda beigās sadaļai "Nesadalītā peļņa".

Šādos apstākļos tiesas kolēģija pievienojas pirmās instances viedoklim, ka sabiedrības finansiālais stāvoklis ir jāvērtē kopumā ilgtermiņā un īslaicīgas atsevišķu finanšu rādītāju svārstības nevar uzskatīt par sabiedrības darbību ar zaudējumiem.

[13.4] SIA "/Nosaukums D/" ir zvērinātu revidentu komercsabiedrība un tās vārdā revīzijas pakalpojumus sniedz atbildētāja. Tiesas kolēģija pievienojas atbildētājas viedoklim, ka pie atlīdzības apmēra noteikšanas šajā gadījumā ir jāņem vērā SIA /Nosaukums D/ darbības specifika, kā arī to, ka atbildētājas kā vienīgās valdes locekles pienākumos ietilpst ne tikai sabiedrības izpildinstitūcijas pienākumi – vadīt un pārstāvēt sabiedrību, kādi tie ir noteikti Komerclikuma 221.panta pirmajā daļā, bet atbildētāja veic arī zvērināta revidenta darbu atbilstoši Revīzijas pakalpojumu likumam.

[14] Izvērtējusi apelācijas sūdzības argumentus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka tie neatspēko pirmās instances tiesas spriedumā izdarītos secinājumus un nedod pamatu apmierināt prasību šādu apsvērumu dēļ.

[14.1] Attiecībā uz apelācijas sūdzības argumentu, ka strīdus periodā atbildētājas atalgojumam bija jābūt ne lielākam par 2083,00 *euro,* kas ir vidējā atlīdzība finanšu un apdrošināšanas nozarē pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem, jo sabiedrība strādāja ar zaudējumiem, norādāms, ka nodibinot firmu 2015.gada 14.aprīlī, atbildētājas darba alga bija noteikta 2500,00 *euro* mēnesī un tā bija spēkā līdz 2019.gada 14.janvārim *(lietas 1.sējuma 103.lapa).* Savukārt nodomu protokolā par savstarpēju sadarbību un jauna biznesa attīstību puses 1.4.punktā vienojas, ka atlīdzība par atbildētājas darbu sastāv no divām daļām: darba tiesiskās attiecības 2500,00 *euro* mēnesī un sadarbības līgums 1850,00 *euro* mēnesī *(lietas 1.sējuma 102.lapa).*

[14.1.1] Tātad no dokumentiem, kas tika parakstīti SIA "/Nosaukums D/" dibināšanas laikā, redzams, ka 2015.gadā konkurētspējīgs atatlgojums valdes loceklim nevarēja būt mazāks par 2500,00 *euro* mēnesī.

[14.1.2] Ievērojot norādīto, Civillietu tiesas kolēģijas pievienojas pirmās instances tiesas viedoklim, ka šā strīda izskatīšanai nav piemērojami

vidējie darba algas statistikas dati, jo tie neatbilst revīzijas un audita pakalpojumu sniedzēju firmu vadītāju amatiem un atbildētājas darba pienākumi, atbildība un riski nav samērojami ar vidēja darbinieka pienākumiem finanšu un apdrošināšanas nozarē.

[14.2] Nav pamatots apelācijas sūdzībā ietvertais arguments, ka prasītājai nebija iespējams apstrīdēt 2019.gada 14.janvāra lemumu par atbildētājas atalgojumu un prēmiju, jo tai nebija zināmi apstākļi, ka sabiedrība strādā ar zaudējumiem.

No 2019.gada 14.janvāra SIA " /Nosaukums D/" ārkārtas dalībnieku sapulces protokola redzams, ka prasītājas pārstāvis nav uzdevis nekādus jautājumus par sabiedrības finansiālo stāvokli un nav arī pieprasījis papildus pamatojumu par prēmijas un atlīdzības noteikšanu sabiedrības valdei *(lietas 3.sējuma 118.-121.lapa).*

Lai gan prasītājas pārstāvis balsojis pret šo lēmumu, tomēr nav to apstrīdējis Komerclikuma 217.panta pirmās daļas noteiktajā termiņā.

[14.3] Nav pamatots apelācijas sūdzības arguments, ka pirmās instances tiesa sprieduma motīvu daļas 4.8 punktā nav ievērojusi prasījuma robežas un konstatējusi apstākļus, kas neattiecas uz prasības priekšmetu un pamatu, līdz ar to pieļāvusi Civilprocesa likuma 192.panta pārkāpumu.

[14.3.1] Tiesas kolēģija konstatē, ka pirmās instances tiesa ir vertējusi gan prasītājas argumentus, gan atbildētājas iebildumu pamatotību, kādēļ sabiedrība noteiktu laiku strādāja ar zaudējumiem. Arī apstrīdētais izteikums ir saistīts ar faktisko apstākļu vērtējumu, norādot, ka šāds secinājums ir pamatots ar tiesu nolēmumos konstatētiem faktiem, ka klientu zudums, kas radies prasītājas darbību dēļ, nodibinot konkurentsabiedrību SIA "/Nosaukums G/ 2019.gadā ir novedusi atbildētāju pie apgrozījuma un secīgi arī peļņas krituma. No lietā iesniegtā 2019.gada 30.decembra SIA "/Nosaukums D/" valdes ziņojuma dalībnieku kārtējai sapulcei redzams, ka pārskata gadu no 2018.gada 1.septembra līdz 2019.gada 31.augustam sabiedrība ir pabeigusi ar zaudējumiem 90 212,00 *euro*. Sabiedrības apgrozījums pārskata periodā no 2018.gada 1.septembra līdz 2019.gada 31.augustam bija 209 874,00 *euro*, kas, salīdzinot ar iepriekšējo pārskata gadu (469 383,00 *euro*), ir krities par 259 509,00 *euro* jeb 55 % *(lietas 1.sējuma 48.-53.lapa).*

[14.3.2] Prasītājai nodibinot SIA "/Nosaukums G/" tika izbeigta atbildētājas dalība /nosaukums/ tīklā, ko apliecina atbildētājai 2018.gada 15.februārī ar e-pasta starpniecību nosūtītais brīdinājums par atbildētājas dalības izbeigšanu /nosaukums/tīklā no 2018.gada 16. ebruāra, kā arī /pers. H/ 2018.gada 23.februāra paziņojums par atbildētājas darbības izbeigšanu /nosaukums/ tīklā ar 2018.gada 30.aprīli *(lietas 2.sējuma 13.-20.lapa).*

[14.3.3] Pie šādiem apstākļiem arī Civillietu tiesas kolēģijai nav šaubu, ka SIA /Nosaukums G/ ir pārņēmusi daļu no SIA "/Nosaukums D/" klientiem, kas attiecīgi atstājis ietekmi uz SIA "/Nosaukums D/" apgrozījumu.

Ievērojot norādīto, lietā neapstiprinās, ka tieši atbildētājas darbības vai bezdarbības rezultātā sabiedrībai ir radušies zaudējumu laikā no 2018.gada 1.septembra līdz 2019.gada 31.augustam.

[15] Izvērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus to kopumā un savstarpējā saistībā, Civillietu tiesas kolēģija atzīst SIA "/Nosaukums A/" prasība par zaudējumu piedziņu no /pers. B/ ir noraidāma, jo nav apstiprinājušies Komerclikuma 169.pantā noteiktie valdes locekļa atbildības iestāšanas priekšnoteikumi.

[16] Civillietu tiesas kolēģijas atzīst, ka pirmās instances tiesa, izskatot prasību, noskaidrojusi lietas faktiskos apstākļus, analizējusi pierādījumus, kā arī devusi konstatēto faktisko lietas apstākļu juridisko kvalifikāciju.

Vienlaikus Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka apelācijas sūdzībā minētie argumenti nedod pamatu pārvērtēt pārsūdzētā sprieduma motivāciju, jo tā atbilst gan lietā nodibinātiem apstākļiem, gan tiesību normām, uz kurām pirmās instances tiesa spriedumā atsaukusies. Apelācijas sūdzībā norādītie iebildumi nav guvuši apstiprinājumu apelācijas instances tiesā, līdz ar to apelācijas sūdzību nevar atzīt par pamatoti iesniegtu.

[17] Ievērojot to, ka prasība ir noraidāma, prasītājai netiek atlīdzināti tiesāšanās izdevumi.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 430., 432.-434.pantu, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

noraidīt AS "/Nosaukums A/", reģ.Nr./reģistrācijas numurs/, prasību pret /pers. B/, personas kods /personas kods/, par zaudējumu 23 797,00 *euro* piedziņu.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Senāta Civillietu departamentā 30 (trīsdesmit) dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā un iemaksājot drošības naudu 300,00 *euro* apmērā Latvijas Republikas Augstākās tiesas, reģistrācijas Nr.90000068892, Valsts kases kontā Nr.LV83 TREL 8280 0100 0000 0.

Tiesnese Olita Blūmfelde
Tiesnese Mairita Šķendere
Tiesnese Ineta Ozola

Dokumenta parakstīšanas datums ir pievienotā droša
elektroniskā paraksta un tā laika zīmoga datums.